

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâli GAT FRANKO

Tahrir Heyeti

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
azasından

Sabri Şakir B. Ad V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

Ahmet Refik B. İstanbul İcra Reisi

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şarl Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Aşıl Mester. Paris Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müdürlüklerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzârı komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gat Franko Beyin yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

KÂĞITÇILIK ve MATBAACILIK ANONİM ŞİRKETİ

1929

Karşılıksız çekler

Muhterem meb'uslarımızdan Ahmet Saki, Kemal, Sadık, İrfan Ferit Beylerin müştereken takdim ettikleri bir teklifi kanuniye göre yeni Ticaret kanununun 865 inci maddesine bir fıkra ilâvesile karşılıksız çek çekenlerin üç seneye kadar hapis ve elli liradan aşağı olmamak üzere ağır cezayı nakli ile tecziyelerinin temini talep olunmuştur. Adliye encümeni ceza kanununun dolandırıcılık hakkındaki 503 üncü maddesinin bu maksadı temin ettiğine karar vererek bu mütalea heyeti umumiyenin 7/1/929 tarihindeki toplanmada tasvip edilmiştir. Ehemmiyetine binaen encümen mazbatasını aynen dercetmekle beraber bu husustaki mütaleamızı «Hukuki Fikirler» makalemizde tafsil ediyoruz:

Karşılığı olmadığı halde çek keşide edenlere ceza tertibine dair ticaret kanununun 610 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Antalya meb'usu Ahmet Saki Bey ve üç refikinin teklifi kanunisile esbabı mucibe lâyihası Ad. E. inde Ad. V. Mahmut Esat ve Başmüddeiumumî Yusuf Nihat B. ler huzuruyla tetkik olundu.

Teklifi kanununin esbabı mucibe lâyihasının hulâsai mündericatı: Muamelâtı ticariyenin anasırtı asliye ve esasıyesinden olan emniyetin istikrarı adlî inkılâbımızda istihdaf edilen gayelerin en mühimlerinden biri olduğundan hile, sania, suiniyet, kayıtsızlık ve ihmal gibi ef'al ile bu vaziyeti ihlâl edecekler hakkında birtakım ahkâmı mania ve efrada teveccüh eden vecaibi tesbit edici vazih esaslar vazolunduğu ve bilhassa bir mahiyeti hususiye arzeden ticaret kanunumuzun metinlerinde bu maksatla hususî hükümlerin mevcudiyeti tabii bulunduğu halde çekler hakkındaki ticaret kanununun faslı mahsusunda çek keşide edenlerin muhatap nezdinde kendisinin emrine tabi parası bulunması ve nihayet o çekin muhatabın tediye mecbur kılacak bir mukavele münakit olması ve ancak bu şerait altında çek keşidesi mümkün olacağı musarrahen bu hükme muhalefet edenler hakkında bir ceza gösterilmemiştir.

Halbuki çek keşide edenler desise ve suiüiyet veya ademi te-
kayyüt ve ihmal eseri olarak şeraiti kanuniyeye muhalifetleri çekler
hakkındaki emniyeti sarsacak bir vaziyet olduğundan ammenin
hukuk ve menafiini sıyanet etmenin lüzumu aşikârdır.

Bu hareketin çek hamiline karşı bir dolandırıcılık olduğu
meydanda olup buna dair ceza kanunumuzun 503 üncü maddesinin
tatbiki varidi hatır olursa da bu maddenin metninde çekler hakkında
ticaret kanunu ahkâmına muhalefet edenlerden bâhis olarak sarih
bir hüküm olmaması ve mahkemelerce de kıyas ve istidlâl ile hüküm
edilmiyeceği nazariyesine iptinaen ceza tertip olunmamasından ticaret
kanununa bir fıkrai mahsusa ilâvesi lüzumu tafsil edilmektedir.

Ad. V. Bf. tarafından verilen izahatta da çeklerin temini selâmeti
yolunda teklifi kanununin esbabı mucibesinde dermeyan edilen
mütaleat varit ise de ceza kanunumuzun 503 üncü maddesi bu mak-
sadı kâfil bulunmuş olduğundan ayrıca ticaret kanununa bir fıkra
ilâvesine lüzum olmadığını ve Başmüddeiumumî Bey de; bu
mütaleatı teyitle beraber şimdiye kadar karşılıksız çek keşide edip te
mehakimi cezaiyeye sevkolunarak ceza kanununun 503 üncü mad-
desine tatbiki imkânı olmadığına dair hiçbir hadise sepkat etmediğini
ve mezkûr maddenin karşılıksız çek keşide edenlerin hareketini
dolandırıcılık nev'inden bir cürüm addedeceğini ilâveten ityan eyle-
mişlerdir.

Encümence cereyan edan müzakerat neticesinde: teklifi kanu-
ninin esbabı mucibe lâyihasında tafsil edilen mütaleat; çekler hak-
kında ticaret kanununda tasrih edilen ahkâm ve şerait dairesinde
hareket etmiyenlere karşı bir ceza müeyyedesi olması lüzumu nok-
tasından encümen tarafından esas itibarile varit ve şayanı kabul
görülmüşse de Türk ceza kanununun 503 üncü maddesinde dolan-
dırıcılık hakkındaki şerait ve anasırı cürmiye karşılıksız çek keşide
edenlerin hareketine tamamen tetabuk etmekte bulunduğundan bu
suretle karşılığı olmadan çek keşide edenlerin cezaî bir tehdidi
kanuniden varesta kalabilmelerine imkân olmadığı ve böylece muha-
tabın yedinde çek muhteviyatını ödeyecek karşılık parası veya sair

akti olmıyanların sania, hile, suiniyet, lâkaydî ve ihmal ile çek keşide ettikleri takdirde hamili izrar suretile bir dolandırıcılık cürmünü mürtekip olacakları aşıkâr ve bilhassa ceza kanununun umumî hükmünün tatbikı halinde bazan hesabının kat'i neticesini bilmiyerek zuhulen çek keşide edenlerin hareketini de yine ahkâmı cezaiyede aranılan kasti cürminin fıkdanı hasebile cürüm telâkkî olunmamasını da tahtı teminde bulundurduğundan ticaret kanununun 610 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki teklifi kanuninin kabulüne mahal olmadığına karar verilmiştir.

Heyeti umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

503 üncü madde, herkim bir kimseyi hulûs ve saffetinden bilistifade kandırarak mahiyette sanialar veya hileler yaparak hataya düşürüp o kimsenin veya aharın zararına kendisine veya başkasına haksız bir menfaat temin ederse üç aydan üç seneye kadar hapis ve elli liraden aşağı olmamak üzere ağır cezayı naktî ile cezalandırılır. Eğer bu cürüm;

1 — Meslek ve vazifeleri icabatının icra sırasında avukatlar ve davavekilleri ve alelûmum vekiller ile müessesat müdürleri tarafından,

2 — Resmî bir dairenin, yahut menafii ammeye hadim bir müessesesi hayriyenin zararına olarak,

3 — Bir kimseyi askerlikten kurtarmak bahaesile işlemiş olursa ceza, bir seneden beş seneye kadar hapistir.

